

1968, 17. červenec, Praha. - Stanovisko předsednictva ÚV KSČ k dopisu pěti komunistických a dělnických stran (tzv. varšavskému dopisu).

Stanovisko předsednictva ÚV KSČ k dopisu
pěti komunistických a dělnických stran

Předsednictvo ÚV KSČ posoudilo všestranně dopis, který obdržel ÚV naší strany ze schůzky představitelů stran pěti socialistických zemí ve Varšavě.

V dopise se zdůrazňuje, že je motivován starostí o naši společnou věc a o upevnění pozic socialismu. Vycházejíce z této skutečnosti a vedeni stejnou snahou, chceme stejně otevřeně vyjádřit i naše vlastní stanoviska k otázkám, o nichž se v dopise hovoří.

Jsme si přitom plně vědomi, že výměnou dopisů nelze plně vysvětlit tak složitou problematiku, jaká je předmětem pozornosti; naše stanovisko si proto neklade ani takové cíle a naopak předpokládá přímá vzájemná jednání mezi stranami.

Radu obav, které se v dopise vyslovují, jsme sami vyjádřili v rezoluci květnového pléna ÚV KSČ. Příčiny rozporuplné politické situace vidíme však především v nakupení těchto rozporů v letech před lednovým plénem ÚV KSČ; tyto rozpory nelze naráz uspokojivě vyřešit v krátké době. V procesu realizace politické linie akčního programu naší strany dochází proto nutně k tomu, že široký masový proud zdravé socialistické aktivity je provázen extrémními tendencemi, že se tu snaží přiživit i zbytky protisocialistických sil v naší společnosti a zároveň rozvíjejí aktivitu i dogmaticko-sektářské síly, spjaté s chybnou politikou před lednovým plénem ÚV KSČ. Ani strana sama nemůže v této složité situaci zůstat ušetřena vnitřních rozporů, které provázejí proces sjednocování na linii akčního programu. K negativním jevům tohoto procesu patří i porušování zásad demokratického centralismu v jednání některých komunistů, což je především daň za to, že dlouhá léta byl starým vedením strany uplatňován centralismus byrokratický a byla potlačována vnitrostraničná demokracie. To vše nám brání dosahovat v politické práci vždy jenom těch výsledků, které bychom si sami přáli.

Nechceme tyto skutečnosti zastírat a nezastíráme je ani před vlastní stranou a lidem. Proto také květnové plénum ÚV jasně prohlásilo, že je nutno mobilizovat všechny síly k tomu, aby nedošlo ke konfliktní situaci v zemi, k ohrožení socialistické moci v ČSSR. Naše strana také jednoznačně prohlásila, že kdyby k takovému ohrožení došlo, použije všech prostředků k ochraně socialistického zřízení. Viděli jsme tedy sami možnost takového nebezpečí. Chápeme, že to nemůže být lhostejné ani bratrským stranám socialistických zemí. Nevidíme však reálné důvody, jež by opravňovaly k tvrzením, označujícím naši dnešní situaci jako kontrare-voluční, tvrzením o bezprostředním ohrožení základů socialistického zřízení ani k tvrzením, že v Československu je připravována změna orientace naší socialistické zahraniční politiky a že existuje konkrétní hrozba odtržení naší

země od socialistického společenství.

Naše spolenectví a přátelství s SSSR a ostatními socialistickými zeměmi je hluboce zakořeněno ve společenském zřízení, v historických tradicích a zkušenostech našich národů, v jejich zájmech, v jejich myšlení a citění. Osvobození z nacistické okupace a vstup na cestu nového života jsou ve vědomí našeho lidu trvale spojeny s historickým vítězstvím SSSR ve druhé světové válce, s úctou k hrdinům, kteří v tomto boji položili své životy.

Z toho vychází i akční program naší strany, kde se k této tradici hlásíme jako k východisku:

Základní orientace československé zahraniční politiky se zrodila a potvrzovala v době národněosvobozenického zápasu a v procesu socialistické přestavby naší země - je to spolenectví a spolupráce se Sovětským svazem a ostatními socialistickými státy. Budeme usilovat o to, aby se přátelské vztahy s našimi spojenci - zeměmi světového socialistického společenství -nadále prohlubovaly na základě vzájemné úcty, svrchovanosti a rovnoprávnosti, vzájemného respektování a internacionální solidarity. V tomto smyslu budeme aktivněji a s promyšlenou koncepcí přispívat ke společné činnosti Rady vzájemné hospodářské pomoci i Varšavské smlouvy.

V dopise je zmínka o útocích proti socialistické zahraniční politice, o výpadech proti spolenectví a přátelství se socialistickými zeměmi, o hlasech žádajících revizi naší společné a koordinované politiky vůči NSR a dokonce se tvrdí, že pokusy o koketování ze strany úřadů NSR a revanšistů nalézají odezvu ve vedoucích kruzích naší země. Udivují nás taková tvrzení, jelikož je dobře známo, že ČSSR uskutečňuje důslednou socialistickou zahraniční politiku, jejíž zásady byly formulovány v akčním programu KSČ a v programovém prohlášení vlády. Tyto dokumenty, projevy čs. vedoucích představitelů, jakož i další naše akce důsledně vycházejí ze zásad socialistického internacionalismu, spolenectví a rozvoje přátelských styků se Sovětským svazem a dalšími socialistickými státy.

Domníváme se, že tyto skutečnosti jsou rozhodující, a nikoliv neodpovědné hlasy jednotlivců, které se u nás ozývají.

Vzhledem k trpkým historickým zkušenostem našich národů s německým imperialismem a militarismem je nepředstavitelné, že by kterákoliv čs. vláda mohla tyto zkušenosti ignorovat a lehkomyšlně s osudy naší země hazardovat. Tím spíše to nemůže činit vláda socialistická a všechna podezření v tomto směru musíme odmítnout. Pokud jde o naše styky s NSR, je všeobecně známo, že ČSSR, ačkoliv je bezprostředním sousedem NSR, podnikla jako poslední určité kroky směřující k částečné úpravě vzájemných styků, zejména hospodářských, zatímco jiné socialistické země své vztahy s NSR v té či oné míře upravily již mnohem dříve, aniž to vzbudilo jakékoliv obavy.

Přitom důsledně respektujeme a hájíme zájmy NDR, našeho socialistického

spojence, a činíme vše pro posílení jeho mezinárodního postavení a autority. To výslovně dosvědčují i všechny projevy vedoucích představitelů naší strany i státu v celém období po lednu 1968.

Smlouvy a dohody, jimiž jsou socialistické země spojeny, jsou významným činitelem vzájemné spolupráce, míru a kolektivní bezpečnosti. ČSSR plně respektuje své smluvní závazky a systém smluv se socialistickými zeměmi dále rozvíjí, čehož důkazem jsou nové spojenecké smlouvy, které jsme nedávno uzavřeli s Bulharskou lidovou republikou a Maďarskou lidovou republikou, jakož i připravovaná smlouva o přátelství a spolupráci s Rumunskou socialistickou republikou.

Stejně jako autoři dopisu nebudeme nikdy souhlasit s tím, aby historické vymoženosti socialismu a bezpečnost národů našich zemí mohly být ohroženy, a s tím, aby imperialismus pokojnou nebo násilnou cestou prolomil socialistickou soustavu a změnil poměr sil v Evropě ve svůj prospěch. Hlavním obsahem našeho vývoje po lednu je právě snaha zvýšit vnitřní sílu a stabilitu socialistického zřízení a tím i našich spojeneckých svazků.

Štábní cvičení ozbrojených sil Varšavské smlouvy na území ČSSR je konkrétním důkazem našeho věrného plnění spojeneckých závazků. K zabezpečení jeho zdárného průběhu jsme z naší strany provedli potřebná opatření. Náš lid i příslušníci armády přátelsky vítali sovětská a ostatní spojenecká vojska na území ČSSR. Nejvyšší představitelé strany a vlády svou účastí dokumentovali, jaký význam mu přikládáme a jaký zájem na něm máme. Nejasnosti a některé pochyby v naší veřejnosti vznikly teprve při opětovných změnách termínu odchodu spojeneckých vojsk z území ČSSR po ukončení cvičení.

Dopis pěti stran se zabývá i některými vnitropolitickými problémy naší současnosti. Přijímáme ujištění, že cílem tohoto zájmu není vměšovat se „do metod plánování a řízení socialistického národního hospodářství Československa“ a do našich „opatření, směřujících ke zdokonalení struktury ekonomiky, k rozvoji socialistické demokracie“ a že se vítá „urovnání vztahů mezi Čechy a Slováky na zdravých základech bratrské spolupráce v rámci Československé socialistické republiky“.

Souhlasíme s názorem, že síla a pevnost našich svazků - které jsou nepochybně společným životním zájmem nás všech - závisí na vnitřní síle socialistického zřízení každé z našich bratrských zemí. Nepochybujeme o tom, že podkopání vedoucí úlohy komunistické strany by hrozilo likvidací socialistického zřízení. Právě proto je však nezbytně nutné, abychom si vzájemně správně porozuměli v otázce, na čem dnes v Československu závisí síla socialistického zřízení i posílení vedoucí úlohy komunistické strany.

V akčním programu naší strany jsme na podkladě minulých zkušeností stanovili: „V současné době zvláště záleží na tom, aby strana prováděla takovou politiku, aby si plně zasloužila vedoucí úlohu v naší společnosti. Jsme přesvědčeni, že lo je v současné situaci

podmínka socialistického vývoje země...

Komunistická strana se opírá o dobrovolnou podporu lidu; neuskutečňuje svou vedoucí úlohu tím, že vládne nad společností, ale tím, že nejoddaněji slouží jejímu svobodnému, pokrokovému socialistickému rozvoji. Svou autoritu si nemůže vynutit, ale musí ji neustále získávat svými činy. Svou linii nemůže prosazovat nařizováním, ale prací svých členů, pravdivostí svých ideálů."

Nezastíráme - a na květnovém plénu ÚV jsme to jasně řekli - že u nás dnes existují i tendence diskreditovat stranu, upřít jí morální a politické právo vést společnost. Položíme-li si však otázku, zda podobné jevy je správné hodnotit jako ohrožení socialistického zřízení, jako zánik vedoucí politické role KSCM pod náporom reakčních, kontrarevolučních sil - dospíváme k závěru, že nikoli.

Vedoucí úloha naší strany vážně utrpěla v minulosti deformacemi padesátých let a politikou jejich nedůsledného odstraňování vedením, v jehož čele stál A. Novotný. Jeho vinou se naopak prohlubovala řada společenských rozporů: mezi Čechy a Slováky, mezi inteligencí a dělnictvem, mezi mladou generací a staršími generacemi. Nedůsledné řešení ekonomických otázek nám zanechalo stav, kdy nemůžeme řešit řadu oprávněných ekonomických požadavků pracujících a kdy efektivnost celého národního hospodářství je vážně narušena. Za tohoto vedení klesala důvěra mas ve stranu a ozývaly se projevy kritiky a odporu, avšak to vše bylo „řešeno“ mocenskými zásahy proti oprávněné nespokojenosti, proti kritice a proti snahám důsledně v zájmu strany a jejího vedoucího postavení řešit společenské problémy.

Namísto postupného a promyšleného odstraňování chyb se hromadily další omyly a rozpory jako důsledek subjektivismu v rozhodování. V letech, kdy objektivně již mohla být postupně rozvíjena socialistická demokracie a uplatňováno vědecké řízení, vyhrocovaly subjektivní nedostatky společenské rozpory a obtíže. Navenek se přitom zdálo, že v ČSSR je vše v pořádku, do popředí se vystrkovala bezkonfliktnost vývoje, faktický pokles důvěry ve stranu se maskoval vnějšími formami direktivního stranického řízení. Ačkoli byl tento režim vydáván za pevnou záruku zájmů celého socialistického tábora, uvnitř narůstaly problémy, jejichž opravdové řešení bylo potlačováno mocenskými zásahy proti nositelům nových, tvůrčích přístupů.

Jakýkoli náznak návratu k těmto metodám by vyvolal odpor drtivé většiny členů strany, odpor pracujících, dělníků, družstevních rolníků a inteligence. Strana by právě takovým krokem ohrozila svou politicky vedoucí roli a vyvolala situaci, v níž by opravdu došlo k mocenskému konfliktu. Tím by byly skutečně ohroženy socialistické vymoženosti lidu a tak i naše společné zájmy v protiiperialistické frontě socialistického společenství.

Souhlasíme, že jedním z předních úkolů strany je zmařit záměry pravicových a protiso-cialistických sil. Naše strana vypracovala v této věci svůj taktický politický postup na květnovém plénu ÚV a podle něho tyto otázky řeší. Tento postup spočívá na soustavě opatření, jež mohou mít úspěch jenom tehdy, budeme-li mít podmínky k tomu, abychom

je postupně - během několika měsíců - uskutečnili.

Za podmínku úspěchu považujeme, aby realizace akčního programu a příprav sjezdu strany nebyla ohrožena žádným chybným krokem, který by vyvolal politicko-mocenský konflikt v naší zemi. Květnové plénum ÚV KSČ to ve své rezoluci jasně vyjádřilo.

„Za základní otázku považuje strana v současné situaci, aby nemohl být ohrožen socialistický charakter moci a společenského zřízení, a to z žádné strany - ani ze strany pravicových protikomunistických tendencí, ani ze strany konzervativních sil, jimž by vyhovoval návrat k poměrům před lednem 1968, které rozvoj socialismu nebyly s to zajistit.“

Naše strana vytyčuje tyto hlavní cíle a etapy politické práce:

1. Důsledně oddělit stranu jako celek od deformací minulosti, za něž nesou odpovědnost konkrétní lidé ze starého vedení strany; tyto konkrétní lidé jsou právem voláni k odpovědnosti.

2. Připravit mimořádný, XIV. sjezd strany, který zhodnotí vývoj i politickou situaci po lednovém plénu a v souladu s principy demokratického centralismu ve straně stanoví závaznou linii pro celou stranu, zaujme politická stanoviska k federativnímu uspořádání ČSSR, schválí nové stanovy strany a zvolí nový ÚV tak, aby měl plnou autoritu i důvěru ve straně a v celé společnosti.

3. Po XIV. sjezdu dále ofenzivně nastoupit k řešení všech základních vnitropolitických otázek: k výstavbě politického systému založeného na socialistické platformě NF a společenské samosprávy, k vyřešení federativního státoprávního uspořádání, k volbám do zastupitelských orgánů státu (federálních, národních i místních) a k přípravě nové ústavy.

Nyní jsme v etapě politického boje za uskutečnění linie květnového pléna ÚV KSČ. Je to skutečný boj, a proto v něm nejenom vítězíme, ale máme i neúspěchy; podle výsledků jednotlivých bitev však nelze nikdy správně soudit o výsledku celého boje. Přesto však se domníváme, že od květnového pléna se daří konsolidovat politickou situaci.

V minulých dnech mimořádné okresní a krajské konference jasně ukázaly, že strana se sjednocuje na linii akčního programu. Byli zvoleni delegáti na sjezd, jejichž složení zaručuje, že o další linii strany nebudou rozhodovat zastánci extrémních názorů, ale demokraticky pověřené, zdravé, progresivní jádro naší strany. Představitelé nového vedení KSČ spjatého s linií akčního programu i květnového pléna ÚV byli všichni navrženi krajskými konferencemi strany do nového ústředního výboru. Ve straně dochází tedy postupně k určité stabilizaci a základní kroky k přípravě sjezdu proběhly úspěšně.

V souladu s rezolucí květnového pléna ÚV KSČ se z iniciativy komunistů formuje politicky závazná socialistická platforma NF. Všechny politické složky NF přijaly 15. června 1968 programové prohlášení, v němž je jasně uznáváno historicky vydobyté

vedoucí postavení KSČ a jsou vyjádřeny zásady socialistického zřízení, vnitřní i zahraniční socialistické politiky. Právě v těchto dnech jedná NF o návrhu svého statutu, který je závaznou organizační normou, zajišťující socialistickou politickou orientaci všech stran a organizací.

Zákonem o soudních rehabilitacích v zásadě řešíme bolestivý problém nezákonných represí vůči nevinným lidem, k nimž došlo v uplynulých letech. Tento krok zjevně pomohl k tomu, aby se už pozornost široké veřejnosti a také sdělovacích prostředků nesoustředovala na tyto otázky.

V září - ihned po sjezdu strany - budou projednány některé důležité nové zákony: ústavní zákon o NF, který má potvrdit trvalou existenci systému politických stran na půdě NF, a dále zákon o právu společným a shromažďovacím, kterým bude určena právní regulace pro vznik a činnost různých dobrovolných organizací, spolků, klubů apod. Tím bude dána možnost účinně čelit pokusům antikomunistických a liberalistických sil získat organizační základnu pro veřejnou činnost.

Komunisté rovněž iniciativně podle rezoluce květnového pléna UV KSČ řeší důležité otázky práce odborů a podnikových rad pracujících. Vcelku se straně podařilo v těchto otázkách čelit politické demagogii, která se pokoušela využívat oprávněných požadavků dělníků k tomu, aby dezorganizovala náš řád a rozpoutávala živelné hnutí ve jménu „požadavků dělníků“ tak, aby to ztížilo ekonomickou i politickou situaci v zemi. Současně však podle daných možností řešíme některé palčivé sociálněpolitické otázky, mj. zvýšení nízkých důchodů a naléhavé mzdové úpravy. Vláda se postupně zabývá základními ekonomickými problémy země, aby dala nový impuls rozvoji výroby a aby mohlo být přistoupeno k dalšímu zlepšování životní úrovně lidu.

Provedli jsme potřebná opatření k zajištění bezpečnosti našich státních hranic. Strana dává plnou podporu konsolidaci armády, bezpečnosti, prokuratury a soudů. Strana zaujala jasné stanovisko i v otázce Lidových milicí, jejichž celostátní aktiv dal plnou podporu novému vedení KSČ i akčnímu programu. Význam tohoto kroku byl, jak známo, přímo uvítán pracujícími nejen u nás, ale také v SSSR.

Všechny tyto kroky považujeme za důležité výsledky v plnění linie květnového pléna UV KSČ, za významné rysy konsolidace politických poměrů a upevnění nikoli jen deklarovaného, ale reálného vedoucího vlivu strany v naší zemi.

Přesto vidíme a nechceme zastírat, že ne všechny závěry květnového pléna UV KSČ plníme uspokojivě. I nyní dochází k tomu, že se na veřejných shromážděních i ve sdělovacích prostředcích vyskytují občasně hlasy a tendence směřující mimo pozitivní úsilí strany, státních orgánů i NF. Vyřešení této otázky považujeme za dlouhodobější úkol a řídíme se rezolucí květnového pléna UV, podle níž „nelze uplatňovat politické vedení starými, administrativně mocenskými vazbami“. Předsednictvo UV KSČ, vláda i Národní fronta jednoznačně odmítly výzvy prohlášení *Dva tisíce slov*, které nabádají k

anarchistickým akcím, k narušování ústavního charakteru naší politické reformy. Je nutno vidět, že po těchto odmítavých stanoviscích se v praxi nikde podobné akce ve skutečnosti v naší zemi neobjevily a že důsledky výzvy *Dva tisíce slov* neohrozily stranu, NF a socialistický stát.

Negativním rysem naší skutečnosti jsou dosud kampaně a nepodložené štvání proti jednotlivým funkcionářům a veřejným činitelům - včetně členů nového vedení KSČ - které jsou vedeny z extrémních pozic zprava i zleva. V konkrétních případech i proti těmto metodám sekretariát UV KSČ i vedoucí soudruzi jednoznačně vystoupili.

Víme, že tato situace je umožněna tím, že jsme u nás zrušili cenzuru a uzákonili svobodu slova a tisku. Co bylo dříve šířeno jen jako „šeptaná propaganda“ apod., může nyní dojít veřejného výrazu.

Položíme-li si však otázku, zda podobné jevy je správné hodnotit jako zánik vedoucí politické role KSČ pod náporem reakčních, kontrarevolučních sil - dospíváme k závěru, že nikoli. Neboť to všechno je pouze část dnešní naší politické skutečnosti. Je tu však i druhá a podle našeho názoru rozhodující část téže skutečnosti: růst autority nové, demokratické politiky strany v očích nejšířších mas pracujících, růst aktivity naprosté většiny obyvatelstva. Za zrušením cenzury, za svobodou slova stojí naprostá většina občanů ze všech tříd a vrstev naší společnosti. KSČ se snaží prokázat, že dokáže politicky vést a řídit jinak než odsouzenými byrokraticko-policejními metodami, především silou svých marxisticko-leninských idejí, svého programu, své správné a veškerým lidem podporované politiky.

Naše strana může v obtížném politickém boji zvítězit jenom tehdy, jestliže jí bude umožněno realizovat taktickou linii květnového pléna ÚV a vyřešit základní politické otázky na mimořádném XIV. sjezdu, v duchu akčního programu. Považujeme proto všechny tlaky, které se snaží vnutit straně jiný postup, to je řešit základní otázky politiky jindy a jinde než na XIV. sjezdu, za hlavní nebezpečí pro úspěšné posílení vedoucí role strany v ČSSR. Takové tlaky vyvíjejí vnitřní extrémní síly jak zprava, tak také z pozic konzervativních, dogmatických a sek-tářských, usilujících o návrat před leden 1968.

Hodnocení situace obsažené v dopise pěti stran i bezpochyby upřímně míněné rady pro náš další postup nepřihlížejí k celé složitosti dynamického společenského pohybu, jak ji analyzovalo květnové plénum ÚV KSČ, a ke komplexnosti závěrů, které byly tímto plénum přijaty. Naše politika, chce-li zůstat politikou marxisticko-leninskou, nemůže vycházet jen z povrchových jevů, které neodrážejí vždy přesně hlubinné příčiny společenského vývoje, ale postihovat podstatu vývoje a tou se řídit.

V současné době mohou zájmům socialismu v naší zemi posloužit bratrské strany především vyjádřením důvěry vedení Komunistické strany Československa a plnou podporou jeho politiky. Proto jsme navrhovali jako předpoklad úspěšného společného jednání dvoustranné schůzky představitelů našich stran, aby společné jednání vycházelo z hlubších vzájemných konzultací a věcných informací.

Upřímně litujeme, že tyto naše návrhy nebyly uskutečněny. Není naší vinou, že se schůzka ve Varšavě konala bez naší účasti. Projednávali jsme návrhy pěti stran na svolání této schůzky na předsednictvu ÚV KSČ dvakrát - 8. a 12. července - a vždy jsme okamžitě sdělili svůj názor na způsob přípravy této schůzky tak, jak jsme jej považovali za nejsprávnější. Bohužel, naše jednání 12. července bylo už zbytečné, protože nehledě na jeho výsledek byla schůzka již svolána na 14. července, což jsme se dozvěděli až prostřednictvím ČTK 13. července odpoledne, kdy se zástupci pěti stran již sjížděli do Varšavy.

V žádném stanovisku, která jsme pěti stranám zaslali, jsme neodmítli zásadně účastnit se společné porady. Vyslovili jsme jen svůj vlastní názor na její vhodnost v současné době a na způsob její přípravy tak, aby mohla být opravdu věcná a opírat se o hlubší informaci o našich složitých problémech. Z obsahu dopisů pěti stran, zaslanych nám ve dnech 4. až 6. července 1968, jsme totiž usoudili, že taková informace je zcela nezbytná, nemá-li dojít k jednání, jehož úspěch by byl předem ohrožen jednostrannou a malou informovaností veliké většiny účastníků porady o skutečné situaci v Československu.

To je smyslem našich návrhů na předběžná dvoustranná jednání. Byli jsme vedeni nikoliv snahou izolovat se od společenství našich stran a zemí, ale naopak snahou přispět k jeho upevnění a rozvoji.

Domníváme se, že společné věci socialismu neslouží pořádání porad, na nichž je posuzována politika a činnost kterékoliv bratrské strany bez účasti jejich zástupců. Považujeme za stále platnou zásadu vyádrěnou v Deklaraci vlády SSSR z 30. října 1956, která zní: „Země velikého společenství socialistických národů, sjednocené společnými ideály budování socialistické společnosti a zásadami proletářského internacionalismu, mohou vytvářet své vzájemné vztahy jedině na základech plné rovnoprávnosti, respektování územní celistvosti, státní nezávislosti a svrchovanosti a vzájemného nevměšování do vnitřních záležitostí." Tato zásada, jak známo, byla potvrzena poradou představitelů komunistických stran v Moskvě v listopadu 1957 a obecně přijata. V celé své činnosti chceme dále posilovat a rozvíjet hluboké internacionální tradice, které podle našeho názoru musí zahrnovat jak chápání společných zájmů a cílů pokrokových sil světa, tak i porozumění pro specifické národní potřeby.

Máme zájem, aby se naše vztahy dále nezhoršovaly, a jsme ochotni přispět z naší strany k uklidnění situace ve prospěch socialismu a jednoty socialistických zemí. Z naší strany neučiníme nic, co by bylo s tímto cílem v rozporu. Očekáváme však, že ostatní strany budou tomuto našemu úsilí napomáhat a projeví pochopení pro naši situaci.

Vidíme důležitý úkol v tom, abychom v nejbližší době mohli uskutečnit námi navrhovaná dvoustranná jednání, která by posoudila mj. i možnosti společné schůzky socialistických zemí a na nichž by bylo možno dohodnout její program a složení, místo a termín konání. Považujeme za rozhodující, abychom se v nejbližší době dohodli na

pozitivních krocích, které by zajistily pokračování naší dosavadní přátelské spolupráce a přesvědčivě demonstrovaly naši společnou vůli rozvíjet a utužovat vzájemné přátelské vztahy. Je to v zájmu našeho společného boje proti imperialismu, za mír a bezpečnost národů, za demokracii a socialismus.

Rok šedesátý osmý v usneseních a dokumentech ÚV KSČ. Praha 1969, s. 243-25